

DE HAAGSE TIJDEN

Een fragiel
wintertaferel

Pag. 5

De winter van 1963
bepaalde mijn toekomst

Pag. 6-7

van der VLUGT GLASHANDEL v.o.f.

Loosduinsekade 175
2571 BW 's-Gravenhage
Tel: 070-3603927
info@vd-vlugt.nl
www.glashandel-vandervlugt.nl

De Haagse krant van alle tijden

Schaatsen op de Schenk

Er zullen ook toen heus wel jaren geweest zijn zonder vorst van enige betekenis, maar toen ik jong was konden wij vrij vaak de schaatsen uit het vet halen. Ik schaatste meestal op de Schenk. Met de molen als achtergrond leverde dat ook leuke foto's op. Vanuit mijn ouderlijk huis aan de IJclubweg keken we uit op het weiland waar in de zomer de koeien van molenaar/boer Akkerman graasden. In de winter was er altijd wel een gat in de omheining en konden we via het weiland snel het ijs op.

Mijn moeder en haar broers hebben in hun jeugd óók op die Schenk geschaatst, op een gedeelte wat verderop langs de Schenkkade. Zij woonden destijds in de Amalia van Solmsstraat, dichtbij het toenmalige VUC-terrein. De Schenkkade had in die tijd alleen nog maar bebouwing tot aan de Van der Wijckstraat; het laatste stukje Bezuidenhout-Oost was nog volop in ontwikkeling. Mogelijk heeft mijn moeder met haar broers wel eens een tochtje richting Leiden gemaakt en zag ze toen dicht bij de molen woningen in aanbouw. Ze heeft vast niet gedacht dat ze ooit in een van die huizen op de IJclubweg zou komen te wonen en haar kinderen op diezelfde Schenk zou leren schaatsen.

Mijn Friese vader heeft op 16 december 1933 deelgenomen aan de Elfstedentocht, de enige keer dat de 'tocht der tochten' al in december plaatsvond. Hij was best trots op het Elfstedenkruisje, dat helaas in de oorlog is zoekgeraakt. Mijn vader schaatste op Friese doorlopers en mijn zusje Renée en ik kregen ook houten schaatsjes.

1963 romantische Schenk

Om de schaatsen stevig vast te binden, had hij daar leren riempjes aan gemaakt. Standaard werden ze met stoffen bandjes verkocht, die vaak los gingen zitten.

Mijn moeder reed nog op de schaatsen waarmee ze furore maakte toen ze een jaar of twintig was. De ijzers moesten met een sleuteltje vastgedraaid worden onder hoge witte schoenen. Ze had leren schoonrijden op de brede veulingsloot naast station Leidschendam/ Voorburg, waar ze toen met haar ouders dichtbij woonde. Tijdens de mobilisatie in de winter van 1939-40 waren daar soldaten gelegerd die het kunstrijden beoefenden. Dat 'zwieren en zwaaien' is niet erg bekend meer, maar er zijn

Schaatsers op de Hofvijver. Foto Harry van Reeken, collectie HGA

nog steeds clubs die af en toe demonstraties geven, meestal in klederdracht van vroeger. Die vaak al oudere clubleden trainen daar wekelijks voor, uiteraard nu op overdekte banen.

In de winter van 1954 gingen Renée en ik een tochtje maken met onze ouders, wij waren toen negen en tien jaar. Er stond die zondagochtend een harde wind die we grotendeels schuin achter hadden en onderweg was er enige beschutting van wat kleine bosjes. Toen we op een open gedeelte vanaf de Schenk een bocht moesten maken naar een vrij brede zijslot kreeg Reneetje de wind pal van achter en werd prompt weggeblazen. Mijn vader wist niet hoe snel hij er achteraan moest want ze kreeg veel te veel vaart en kon niet meer stoppen. We waren allemaal erg geschrokken, maar gelukkig waren we toen al dicht bij café De Landbouw bij Wassenaar, waar we

warme chocola gingen drinken. Ons kleine zusje Wieske bleef toen thuis, maar in de winter van 1956 toen ze vijf jaar was, kon ze al aardig schaatsen en ging mee toen we op de schaats naar oma in Leidschendam gingen. In die tijd was het rondom Den Haag nog lang niet volgebouwd; we konden vanaf de Schenk tussen de weilanden door via allerlei sloten naar Leidschendam schaatsen en kwamen uiteindelijk bij de Vliet uit. Daar wachtte ons een teleurstelling. De Vliet was weliswaar helemaal dichtgevroren maar omdat er in een laat stadium nog een ijsbreker doorheen was gevaren zat het ijs vol hobbels en ging het schaatsen erg moeizaam. Daarom moesten we het laatste stuk naar oma helaas lopen.

Voor Wieske geldt zeer zeker het gezegde: jong geleerd, oud gedaan. Ze was jarenlang lid van de hardrijdersvereniging

Westland en trainde 's winters elke zondagochtend op de Uithof. Ze deed vrij succesvol mee aan wedstrijden op gewestelijk niveau, de korte baan was haar specialiteit. Meermalen is ze voor trainingsweken naar de buitenbanen van Inzell en Innsbruck geweest. Dat 'kleine zusje' is nu 72 en staat nog steeds regelmatig op het ijs. Op woensdagochtend geeft ze in Alkmaar training aan een vast clubje dames. Zelf deed ik slechts eenmaal aan een wedstrijd mee. In 1956 zat ik in de eerste klas van de Thorbecke-HBS toen de school schaatswedstrijden organiseerde op het terrein van de Haagse IJclub. Het jaar daarop was dat niet meer mogelijk. Die ijsbaan werd opgeheven vanwege de aanleg van toegangswegen voor de nieuwe wijk Mariahoeve.

Bonnie Spaans-Barkmeijer
Bonniespa@telfort.nl

Klassiek dressoir Rimini
We hebben een aantal klassieke dressoirs in de aanbieding.

Waaronder model Rimini van € 1.738,- voor slechts € 1.295,-

Maten zijn 134 x 53 x 93 cm. (bx dx h)

Rimini heeft twee laden en twee deuren. Achter elke deur is een in hoogte verstelbare legplank gemonteerd.

Kom langs of kijk op starstijlmeubelen.nl

Samen aan alles gedacht!

UITVAARTVERZORGING
J. Henning

070 345 48 10
Dag en nacht bereikbaar
Bautersemstraat 1, Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

BRIEVENBUS

De gratis rubriek 'Brievenbus' is een zeer populaire!
Hulp nodig of wilt u een reactie plaatsen?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

Haagse Dierentuin

Het stuk over de opkomst en ondergang van de Haagse dierentuin (De Haagse Tijden van 7 februari) was voor mij - uit 1958 - al leerzaam genoeg, maar mijn moeder - uit 1926! - leerde mij nog meer. Zij vertelt dat zij in 1940 met de padvinderij in de dierentuin hielp met het opvangen van evacués uit Rotterdam, slachtoffers van het bombardement. Ze kregen eten en drinken en konden overnachten op matrassen die ze op de galerijen van dat schitterende hoofdgebouw hadden gelegd. Er zijn misschien nog wel meer lezers die hier iets van weten - hopelijk genoeg voor een mooi vervolghet verhaal!

René Went

Rene.Went@nos.nl

het werk van onze groot/overgrootvader. Met een foto zouden we al heel blij zijn.

John Balk & Paul Balk

jobry@kpnmail.nl

paulbalk@xs4all.nl

Het laatste 'Brilletje'

Op 10 maart is het 70 jaar geleden dat bij Volkswagen het laatste 'Brilletje' van de band liep, het oer-model met de karakteristieke gedeelde achterruit. Een van de laatste Brillen, kenteken NT-64-61, kocht ik in april 1970 als goedkope, want inmiddels 17 jaar oude auto. Die heb ik tot 1982 gehouden. Het vehikel was op 13 februari 1953 door VW-dealer Wittebrug aan de Koninginnegracht verkocht met de tenaamstelling: 'Levens-

in mijn bezit, dankzij veel werk van de 'tussenliggende' eigenaar (en sleutelkamerad) Hans van der Heiden. Hans overleed plotseling in 2011 en later dat jaar werd het mij gegund om de auto weer te mogen kopen. Heel bijzonder. Autobedrijf Wittebrug was in 2017 inmiddels 70 jaar VW-dealer en voor die gelegenheid mocht mijn auto figureren in een leuk jubileumfilmpje. Maar foto's uit de jaren '50 en '60 zouden nog meer welkom zijn. Dat geldt natuurlijk ook voor foto's van het garagebedrijf, de showroom en de werkplaats!

Marc Bruna

mcubes@ziggo.nl

Het Kozakken Ensemble zoekt weer zangers

Het Russisch is niet moeilijk; alles wordt fonetisch opgeschreven. Ben ik niet te oud? Ook geen probleem, want wij hantieren geen leeftijd limiet. Kost het mij veel tijd? Ook al niet: in een heel ontspannen sfeer repeteren wij op woensdagmiddag eens in de twee weken, dus u hoeft 's avonds de deur niet uit. Wij hebben geen stemtest. Openbaar vervoer heel dichtbij, twee bussen en tram op loopafstand. Het adres is Wijkcentrum Stervoorde dr. H.J. van Mooklaan 1

Rijswijk. Wij treden op in kerken en culturele centra en vergeten zeker niet de verzorgingshuizen die ons graag zien komen.

Kom gerust geheel vrijblijvend langs. Neem wel even van tevoren contact met mij op via tel: 070 3930349 of onderstaande mail.

Wim van Schijndel

wvsat@casema.nl

Paleis Kneuterdijk open voor publiek

Het Haags Historisch Museum organiseert ook dit jaar maandelijks rondleidingen door Paleis Kneuterdijk, in samenwerking met de Raad van State. Op acht vrijdagen van maart tot november is het voormalige koninklijk paleis met een gids te bezoeken. Hoogtepunten van een bezoek zijn de voormalige

balzaal en de Gotische zaal. In 1816 kocht Koning Willem I Paleis Kneuterdijk voor zijn zoon, de latere Koning Willem II, en zijn Russische vrouw Anna Paulowna. Het paleis, ontworpen door de Franse architect Daniël Marot, bleef in koninklijk bezit tot Koningin Wilhelmina het in 1937 verkocht. Het gebouw kreeg diverse bestemmingen en werd in 1967 aangewezen als Rijksmonument. In 1983 nam de Raad van State zijn intrek in het pand. Na jaren van renovatie en nieuwbouw nam de Raad van State het gebouwencomplex aan de Kneuterdijk in 2011 weer in gebruik en stelt sindsdien groepen in de gelegenheid om, onder leiding van een gids, een deel van het paleis te bekijken.

Meer info via

haagshistorischmuseum.nl

Loosduinse schilder

Mijn naam is John Balk, geboren in Loosduinen in 1948. Ik schrijf u naar aanleiding van het artikel van Carl Doeke Eisma over de Loosduinse schilders in De Haagse Tijden van 10 januari. Mijn grootvader, Daniel Cornelis Bartholomeus Balk (geb. 1880) was ook kunstschilder. Eind 1930 woonde hij in Loosduinen, waar hij veel heeft geschilderd. Zelf ben ik - en mijn achterneef Paul - nog in het bezit van zijn schilderijen in verschillende stijlen uit die periode en later. Graag willen mijn achterneef Paul Balk (geboren in 1977) en ik een oproep doen of er mensen zijn die in het bezit zijn van

verzekeringsmaatschappij Vita', Alexanderstraat 21. Leuk om te ontdekken, want begin 1953 waren mijn ouders met mij, toen net 4 jaar oud, in de Delistraat (no. 57) gaan wonen, pal tegenover de werkplaatsingang van Wittebrug. Er werden weinig foto's gemaakt in die tijd, dat gebeurde voornamelijk als er geschaatst werd op de Koninginnegracht. Ik zou heel graag foto's willen zien van in de Delistraat geparkeerde auto's uit de periode 1947 tot 1973 (of nog vlak daarna, toen de Wittebrug-vestiging aan de Koninginnegracht/ Delistraat werd gesloten). Aanleiding: sinds 2011 is diezelfde kever NT-64-61 weer

Uitgeverij De Haagse Tijden

Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via www.dehaagsetijden.nl/ abonnement of via de klantenservice. Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom
Marcello & Els
Milja de Zwart
Robert Mindé

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

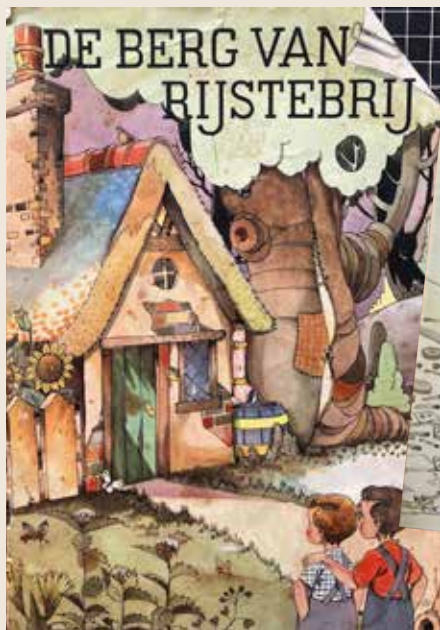
De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Boekjes en legpuzzels

Het verhaal van Bonnie Spaans over werken bij de Nederlanden van 1845 riep bij mij allerlei herinneringen op. Niet over het werken daar, een interessant tijdsbeeld, maar herinneringen aan de jaren vijftig als kind en als middelbare scholier. Het bedrijf was wereldberoemd in Den Haag. In mijn HBS-tijd was ik als vijftienjarige bestuurslid van de afdeling Haag 5, Lotus, van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, de N.J.N. De contributie was vijf gulden per jaar maar er waren ook donateurs voor 7,50! Meestal goedwillende ouders, een biologieleraar of een oud-lid (ouder dan 23), ouwe sok genaamd, met hart voor de club.

Het gestencilde afdelingsblaadje, ook Lotus genaamd, verscheen om de maand en was natuurlijk ook bestemd voor donateurs. Om de groene postzegel van vier cent te besparen kreeg ik een lijst met adressen van leden en donateurs, waarop tot mijn verbazing 'De Nederlanden van 1845' aan de Groenhovenstraat 2. Kennelijk waren ze daar betrokken bij die club! Het was een eind fietsen van mijn huis in de Rhenenstraat, maar wat een gebouw! Een bouwwerk uit 1927, dat nu bekendstaat als het Berlage gebouw. Er waren toentertijd nogal wat verzekeringsmaatschappijen, vaak gevestigd in Den Haag. Uiteraard met een mooi kantoor; het moest weelde uitstralen. Maar de maatschappij die wij toen als lagerschoolkinderen allemaal al kenden was toch zeker De Nederlanden van 1845!

We wisten niets van verzekeren, laat staan van die maatschappijen, maar er was een felbegeerd spelletje waarin je door het schuiven met blauwe letters en rode cijfers op een gele ondergrond net zo lang moest schuiven tot er NEDERLANDEN 1845 stond. Hoe ik eraan kwam, weet ik niet meer maar er waren meer kinderen die het hadden. Als schoolkind had je natuurlijk nog nooit van marketing gehoord. Het was een schaarse tijd en een kinderhand was snel gevuld. Als je nu het aanbod in de boekhandel van kinderboe-

ken ziet, is het zo veel dat het moeilijk kiezen is. Maar in de schaarse jaren na de oorlog kreeg je als je geluk had een vooroorlogs boek van je oudere buurmeisje of buurjongen, oude spelling. Sommige ouders hadden een abonnement op de kinderboeken van de Arbeiderspers. Die geluksvogels hadden *De Spin Sebastiaan* van Annie M.G. of *Het Schaap Veronica*. En als er wat meer te besteden was, had je boeken van Rie Cramer met namen van de maanden en jaargetijden en *A is een aapje*.

De verzekeringsmaatschappijen zagen een gat in de markt: begin met de kinderen, prent ze De Nederlanden van 1845 of De Nationale Levensverzekering Bank in. En nog een paar andere als Victoria Vesta, Olveh en Amstleven. Niet alleen boeken maar ook legpuzzels. Van de Nationale Levensverzekering Bank met prominent

het hoofdkantoor in Rotterdam erop. De E.N.-N.E.N., later ENNIA in Den Haag liet zich ook niet onbetuigd, met een legpuzzel van het nieuwe hoofdkantoor aan de Johan de Wittlaan, nu het Internationaal Strafhof.

Maar er waren ook heel veel boekjes speciaal voor kinderen. De Nederlanden van 1845 kwam in die tijd met *Als het klokje 18,45 slaat*. Mooi gevonden want dat was het 'voorleesuurkje' voordat je naar bed gaat, zoals de inleiding meldt. Er was veel werk van gemaakt. Niet de minsten schreven erin, de Nederlanden van 1845 wilde een hoog niveau! Bijdragen van onder andere Mies Bouhuys, Han G. Hoekstra, Jean Dulieu (van *Paulus de Boskabouter*). Vaak met illustraties van Jip en Janneke, waardoor Fiep Westendorp bekendheid kreeg. Grappig is dat er toen al een verhaal van een piepjonge Wieteke van

Dort in stond. In de jaren zestig van de vorige eeuw kwam er een nieuwe uitgave, *De Molen van 1845*, ook weer met toen befaamde schrijvers en tekenaars! Om er wat te

noemen: Tonke Dragt, Miep Diekmann, An Rutgers van der Loeff en Paul Biegel. Illustraties van onder andere Otto Dicke, Peter Vos en Jaap Vegter. Van de dichter Hans Andreus is nog het boek *Een bos vol dieren*.

Behalve boekjes en legpuzzels gaf De Nationale Levensverzekering Bank ook nog een maandblad uit voor de kinderen van vijf tot tien jaar van hun verzekerden, *Het Kinder Kompas* met verhaaltjes, gedichtjes en spelletjes. Fraaie tijdschriftjes, door vakmensen gemaakt, zowel de schrijvers als de illustratoren. Veel mensen van mijn leeftijd kennen het verhaal met gekleurde illustraties van *Speksnoetjes Avonturen* geschreven door de toen bekende Willy Schermelé over een muizenfamilie. Ook *De Berg van Rijstebrij* in kleur, getekend en geschreven door Piet Broos was prachtig uitgevoerd. Van de Nationale Levensverzekering Bank was ook het boekje *Van Zeven*

Kindertjes, dat iedereen kende en door mij stuk is gelezen. Een boekje met onder andere een gekleurd kindje, een boekje dat tegenwoordig nog gewoon had gekund, en dat zegt wel wat!

In 1969 fuseerden De Nederlanden van 1845 en de Nationale Levensverzekering Bank en werd het

Nationale Nederlanden. Toch werd er rond die tijd nog een bordspel uitgegeven van De Nederlanden van 1845: in een knalgele plastic doos, een soort Monopoly, lastig te spelen. De boekjes gingen verder maar nu als uitgave van Nationale Nederlanden, waarbij het niveau onveranderd hoog bleef. *Een grabbelton vol spelletjes*, samengesteld door Pieter van Delft met illustraties van o.a. Margriet Heijmans, Tom Eijzenbach en The Tjong Khing. Om het Internationale karakter van het bedrijf te onderstrepen werd er rond 1970 een tekenwedstrijd voor kinderen tot vijftien jaar uitgeschreven in de vele landen waar het concern actief was. Van de prijswinnende tekeningen werd een boekje samengesteld, *Kijk zo is Holland*.

Ik heb geen idee of er tegenwoordig nog steeds boekjes voor kinderen worden uitgegeven. Het laatst wat ik nog heb kunnen vinden, heeft als titel *Ozewiezewoze* uit 1982, een keur van Nederlandse liedjes. De boekjes zijn - ook al zijn ze soms nog uit mijn kindertijd - meestal nog zonder problemen voor te lezen aan mijn kleinkinderen, zoals ik ze ook al voorlas aan mijn kinderen. Ze blijven leuk, net als de puzzels en het jeneverglasje waarmee De Nederlanden van 1845 verblijdde met een brief erbij met "Op Uw toekomst!" toen ik zestig jaar geleden ging studeren. Wie wat bewaart, die heeft wat!

Joan Verheij
vogelsang@zeelandnet.nl

HET BEUMER TEAM ZOEKT JOU!

Ben jij of ken jij een **dynamisch iemand** die op zoek is naar een **veelzijdige baan** in een hecht team, laat het ons weten!

Stuur je CV naar info@beumerijzerhandel.nl, bel 070-328 02 48 of loop gewoon even binnen en we kijken graag of wij wat voor elkaar kunnen betekenen! De koffie staat klaar! Wij zijn op zoek naar:

Verkooper Winkel (fulltime)

- Verkopen en klanten adviseren;
- Beheren van het assortiment;
- Mogelijkheid tot cursussen en een vakopleiding technische handel;
- Veelzijdig gevarieerd werk met eigen verantwoordelijkheid;
- Werken in een hecht en jong team van collega's.

Monteur Buitendienst (fulltime)

- Zelfstandig allround klussen uitvoeren;
- Grote diversiteit aan klussen bij particulieren thuis;
- Hang en sluitwerk (PKVW);
- Electra en loodgieterswerk;
- Bedrijfsbus, tablet en telefoon van de zaak;
- Mogelijkheid tot cursussen/opleidingen.

Zaterdag Hulp (bijbaan)

- Collega's ondersteunen in de winkel;
- Schoonmaken en opruimen;
- Mogelijkheid klanten te assisteren;
- Vakkenvullen;
- Leren en ervaring opdoen in een dynamische winkel;
- Mogelijkheid om meer te werken in vakanties.

info@beumerijzerhandel.nl • Van Hoytemastraat 72 • 2596 ES 's-Gravenhage

Rentokil
Specialist Hygiene

Pak aan die VETTE BAAN

Rentokil Specialist Hygiene is op zoek naar aanpakkers en doorpakkers. Voel jij je aangesproken? Ontdek welke vacatures wij beschikbaar hebben op www.rentokil-hygiene.nl/vacatures

Aanpakkers zijn doorpakkers!
Scan mij!

BTR REIZEN

www.BTRreizen.nl

055 - 5059500

Geniet van de mooiste vakanties 2023

Autovakanties All Inclusive

Naar gastvrij hotels met een heerlijke All Inclusive vakantie met 's avonds gratis drankjes.

Busvakanties All Inclusive

Luxe bus excursievakanties met veel extra's naar gastvrij hotels op de mooiste plekjes!

Autovakanties arrangementen

Autovakanties met aantrekkelijke arrangementen voor leuk vermaak tijdens uw vakantie

Fiets- & wandelvakanties

Fietsen & wandelen in de mooie toeristische streken en natuurgebieden, door BTR Reizen geselecteerd

Riviercruises

Riviercruises over Europa's mooiste rivieren, volledig verzorgd, mooie vaarroutes & programma

Kerst- & nieuwsjaarsreizen

Sfeervolle en goed verzorgde autoreizen, busvakanties & riviercruises met kerstprogramma's

De nieuwe reisbrochure is uit met de mooiste vakanties 2023

Voor meer informatie kijk online op: www.btrreizen.nl/btr-brochure/ of bel 055 5059500

055 - 5059500 • WWW.BTRREIZEN.NL

Seniorenhelp Nederland
Meer dan alleen verhuizen...

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

Senioren-verhuizing
Volledig verzorgd!

Woning-ontruiming
Huur- en koopwoning

Schilder-en kluswerk
Stofferen en behangen

Spoed-oplevering
Binnen 7 dagen leeg

de beste in VERHUZEN EN ONTRUIMEN
Seniorenhelp Nederland

www.seniorenhelp.com

novodent Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort recht t.o. halte tram 3 en 12)

• Voor het maken van nieuwe kunstgebiten
• Pasvormcorrecties en reparaties
• **Gratis** behandeling aan huis
• 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
• Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

www.novodent.nl

De mooiste busreizen
Gewoon perfect geregeld.

Boeiend Berlijn 5-daagse busreis	reiscode: efber01	vanaf p.p. € 399
Sauerland 6-daagse busreis	reiscode: ebwil01	vanaf p.p. € 479
Historisch Wenen 8-daagse busreis	reiscode: efwen06	vanaf p.p. € 569
Alpirsbach in het Zwarte Woud 8-daagse busreis	reiscode: ebalp01	vanaf p.p. € 679
Schotse Hooglanden 10-daagse busreis	reiscode: eegb304	vanaf p.p. € 995

De 3 zekerheden bij het boeken van uw vakantie
✓ Zekerheid over uw betaling ✓ Gratis omboekservice ✓ Zekerheid tijdens uw reis

www.dejongintra.nl/busreizen
Bel 0180 - 457 803
of ga naar uw ANVR-Reisbureau

Reissom o.b.v. 2 personen en excl. € 37,50 reserveringskosten, Calamiteitenfonds en SGR-bijdrage.

de Jong Intra vakanties

Een fragiel wintertaferel

Winterstille

De grond is wit, de nevel wit,
De wolken, waar nog sneeuw in zit,
Zijn wit, dat zacht vergrijzelt.
Het fijngetakt geboomte zit
Met witten rijp beijzeld.

De boom houdt zich behoedzaam stil,
Dat niet het minste takgetril
’t Kristallen kunstwerk breke,
De klank zelfs van mijn schreden wil
Zich in de sneeuw verstoppen.

De grond is wit, de nevel wit,
Wat zwijgend tooverland is dit?
Wat hemel loop ik onder?
Ik vouw de handen en aanbid
Dit grootsche, stille wonder.

Hofvijver in de winter. Foto: Willem Vermeij, Dienst Stedelijke ontwikkeling, collectie Haags Gemeentearchief

Deze foto is in 1976 bij Clingendael genomen

Dit gedicht is in 1909 door Jacqueline E. van der Waals geschreven. In een krantenartikel uit die tijd werd het een beschrijving van een fragiel wintertaferel genoemd. Je vraagt je af of een dergelijke beschrijving ook nu nog van toepassing zou kunnen zijn of is de tijd voorbij dat we dit in ons land nog kunnen meemaken? Op het moment dat ik dit artikel schrijf - 9 januari - is het tien graden boven nul! Ik wil u in deze bijdrage iets vertellen over deze dichteres, maar ook over haar vader die uit een arm gezin kwam en na een bewonderenswaardige carrière de Nobelprijs voor Natuurkunde in ontvangst kon nemen. Laat ik met haar vader beginnen.

Johannes Diderik van der Waals is op 23 november 1837 in Leiden geboren. Zijn vader was timmerman. Hoewel Johannes goed kon leren, was er geen geld om hem naar de HBS te laten gaan. Hij ging dan ook naar de mulo, waarna hij de akte voor hulponderwijzer en vervolgens de hoofdakke behaalde. Hierna volgde hij colleges in wiskunde, natuurkunde en sterrenkunde aan de Leidse Universiteit, maar omdat zijn vooropleiding onvoldoende was, kon hij geen academische examens afleggen. Wel behaalde hij de middelbare akten wis- en natuurkunde. Hij was in die tijd directeur van een

avondschool in Leiden. Na het behalen van die MO-akten ging Johannes als leraar natuurkunde werken op een HBS in Deventer. Hij was inmiddels in 1865 getrouwd met Anna Magdalena Smit. Ze zouden vier kinderen krijgen, de meisjes Anna, Jacqueline en Johanna en een zoon Johannes. Zijn zoon werd ook natuurkundige en hij volgde zijn vader in 1908 op als hoogleraar theoretische fysica in Amsterdam. De drie dochters bleven ongehuwd en ze bleven bovendien alle drie bij hun vader wonen.

Anna Magdalena is in 1881 overleden toen ze nog maar 34 jaar oud was. Zowel de dochters als hun vader hadden het hier enorm moeilijk mee. Johannes is nooit meer hertrouwd en hij heeft tien jaar lang na haar overlijden niets meer gepubliceerd en dan te bedenken dat hij heel veel publicaties op zijn naam heeft staan. Johannes heeft niet lang in Deventer gewerkt. In 1866 werd hij benoemd als leraar aan een HBS in Den Haag. Het gaat hier om de Eerste Gemeentelijke HBS die op dat mo-

ment gevestigd was op het adres Westeinde 47. In 1874 vond er een verhuizing plaats naar het Bleyenburg en in 1913 werd de school gevestigd op het adres 3de Van den Boschstraat 22. Hij kreeg de naam Thorbecke HBS en ik ben hier vlak na de oorlog leerling geweest. In 1874 werd Johannes plaatsvervangend directeur en in 1877 werd hij voor korte tijd directeur. Omdat hij dispensatie voor de vakken Grieks en Latijn had gekregen, was hij inmiddels afgestudeerd aan de universiteit in Leiden en in 1973 promoveerde hij magna cum laude aan dezelfde universiteit. In 1877 werd hij de eerste hoogleraar natuurkunde aan de gemeentelijke Universiteit van Amsterdam en daarom ging hij ook in die stad wonen. In 1910 kreeg hij de Nobelprijs voor Natuurkunde en op 8 maart 1923 is hij in Amsterdam overleden.

Jacqueline Elisabeth van der Waals is op 26 juni 1868 in Den Haag geboren. In 1877 verhuisde het gezin naar Amsterdam en Lien, zoals ze ook wel genoemd werd, ging daar naar de HBS voor meisjes. Vervolgens haalde ze enkele akten voor het lager onderwijs en de akte MO-geschiedenis. Daarnaast studeerde ze enkele talen, zoals het Noors en het Deens. Ze ging in Doorn en Bloemendaal geschiedenisles geven en hierna ging ze in Amsterdam werken op de school voor Maatschappelijk werk. In 1900 debuteerde ze met de bundel *Verzen* en later verschenen de bundels *Nieuwe Verzen* en *Iris*. Ze schreef een roman en heeft onder meer werk van Ibsen en Kierkegaard

vertaald. Er wordt zeer verschillend geoordeeld over haar werk. Zo noemde de bekende dichter Hendrik Marsman haar werk scheurka-lenderpo-ezie. De dichter Martinus Nijhoff daaren-tegen sprak van bewonderingswaardige en volmaakt zuivere gedichten. “Zij was een intrigerende dichteres, een boeiende persoonlijkheid”, zo las ik in een krantenartikel. Haar gedichten gaan vaak over de natuur. Ze was dan ook zeer sportief en trok vaak de natuur in. Zelfs heeft ze in de Alpen enkele bergen beklommen. Rond 1920 openbaarde zich een ernstige ziekte. Jacqueline is in Amsterdam overleden op 29 april 1922.

Verzamelde gedichten in 1961 in Den Haag uitgegeven

Tot slot nog een kort gedicht van haar hand dat evenals het gedicht waar deze bijdrage mee begint uitstekend past in deze uitgave van de krant waarin de winter centraal staat.

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

Wintermorgen

Week op het wit van het wazige land,
Week door het grijs van de wolken daarachter,
schemert de schijn van de zon, die met zachte
goudglans de zomer omrandt.

Blank als de glans op het wazig verschiet,
week als de schemer van de zon door het grijze,
weift het licht door mijn stille gepeinen,
schemert de vreugde door mijn lied.

Een afbeelding van Jacqueline op latere leeftijd

De winter van 1963 bepaalde m

Ik had niet kunnen voorspellen dat het een heel bijzondere winter zou worden in 1963. In dat jaar was ik net geslaagd voor de HBS-B, de opleiding waar zelfs later een apart boek over geschreven is en waarin Mart Smeets, Hedy d'Ancona, Jan Mulder en nog een paar bekende Nederlanders het belang van deze opleiding in hun leven geschetst hebben. Dus ook ik had in dat boek kunnen acteren, ware het niet dat ik geen bekende Nederlander ben.

Het was een bijzonder jaar omdat ik geacht werd de militaire dienstplicht te gaan vervullen. Dat gebeurde in de lichting 63/5, waardoor ik op 8 oktober in de Prins Willem III kazerne in Amersfoort diende te verschijnen. Boeiende ervaring, mijn eerste kennismaking met soms zinnig, maar meestal zinloos gedril en geschreeuw bij het 'wapen' van de cavalerie. Na de zogenoemde basisopleiding, waar we waren veroordeeld tot een continu verblijf in de saaie kazerne en alleen konden genieten van de thuisbezoeken in zogenoemde korte (zaterdagmorgen tot zondagavond) en lange (vrijdagavond tot maandagmorgen) weekends, ging ik naar de Simon Stevinkazerne in Ede. Voor een opleiding tot onderofficier verbindingen ten behoeve van een latere terugkeer naar de cavalerie. Naar de zogenoemde 'parate troepen' in Duitsland. Het was de tijd van de koude oorlog. Begin december arriveerde ik in Ede, het was toen al erg koud, de winter zat er aan te komen. Omdat ik de enige daar was met een zwarte baret (waar ik volgens de ritmeester in Amersfoort apetrots op behoorde te zijn) viel ik op bij alle activiteiten. Vooral bij de speedmarsen als het kader had besloten de kleinere militairen achteraan te laten lopen. Dat

Onze bruiloft op 5 juni 1964

was ook wel logisch, want als ik voorop zou lopen, moest ik drie passen nemen als de lange kerels achter mij het met twee passen aan konden.

Het was streng in Ede en koud in januari. Ook daar schiep het kader er een waar genoeg in

om ons het leven zuur te maken. Elke week corvee (net als in Amersfoort) maar dan strenger en na het op orde brengen van kast en bed was er een inspectie voor de bedden om 22.00 uur 's avonds. Daarna mocht je eindelijk gaan slapen en dan werd je om 23.00 uur weer uit je bed getrommeld voor de zogenoemde 'modeshow': eerst aantreden in gevechtstenuue, dan in sporttenuue, vervolgens in stormbaantenuue en ten slotte in uitgaantenuue. Het ging vaak fout en dan moest het hele peloton opnieuw aantreden. Daarna was er een speedmars met volle bepakkings over de Edese heide. Ik weer achteraan dus. Na 1,5 uur tobben gingen we terug naar de kazerne. Althans, dat dachten we, maar na het binnengaan aan de vooringang werden we weer door de achteringang letterlijk en figuurlijk het bos ingestuurd. We gingen overnachten in het bos, met de schuttersputtentjes, waar je met z'n tweeën in moest om een beetje warm te blijven.

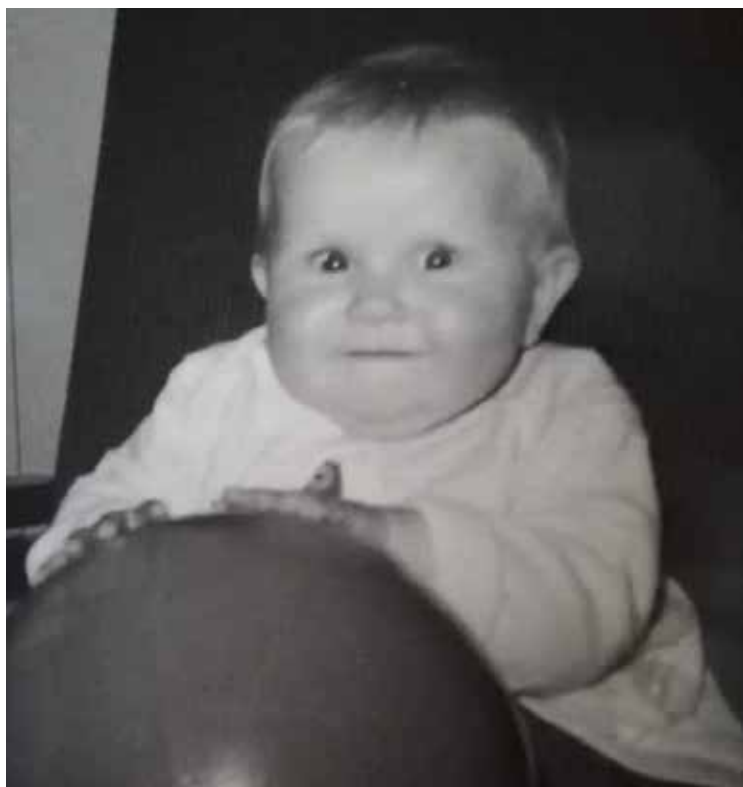

Strand tijdens de strenge winter van '63. Foto: K.M.J. Hagemeijer, collectie HGA

Maar intussen was er iets wezenlijks gebeurd. Op 1 januari 1964 om precies te zijn. Ik was het weekend thuis voor Oudjaars- en Nieuwjaarsdag. Op dat moment had ik al een paar jaar verkering. Juist op Nieuwjaarsdag besloten mijn vader en moeder de nieuwjaarswensen te gaan brengen bij een tante en een oom. Gouden kans dus voor een verliefd stel om even wat uurtjes 'zonder direct toezicht' door te brengen. Op de slaapkamer van mijn ouders deden we dingen die we daarvoor nog nooit gedaan hadden... Het was

koud buiten, een mooi excuus voor experimenten waar we nog niet aan toe waren. Mijn vader zei nog voor vertrek tegen mijn (jongere) zusje: "Let een beetje op je broer". Die vertaalde dat door snel haar vriendje erbij te vragen en ook een slaapkamertje te bezetten. En ook daar werd niet geklaverjast.

In de koude maand februari bleek al dat er, hoogstwaarschijnlijk door de activiteiten op 1 januari 1964, een probleem was ontstaan: mijn vriendin was zwanger. Althans, alle tekenen

De eerste dochter in 1964

Strand en pier tijdens de strenge winter van '63. Foto: K.M.J. Hagemeijer, collectie HGA

ijn toekomst

Prins Willem III kazerne in Amersfoort, waar ik op 8 oktober 1963 verscheen om mijn militaire dienstplicht te vervullen. Foto: archief Eemland

wezen daarop en vanzelfsprekend (in die tijd) ontdekte mijn schoonmoeder dat als eerste. Er gebeurde immers iets die maand niet wat normaliter elke maand wél gebeurde. Aanvankelijk was mijn schoonmoeder nog wel optimistisch; 'het' zou wellicht over gaan als we veel langs de zee zouden gaan wandelen. Zoute lucht kon soms wonderen doen. Elk weekend dus naar het strand. Maar geen resultaat, mijn meisje bleek zo zwanger als het maar zijn kon. Pas na haar verjaardag (toen ze zeventien was geworden)

werd het na een bezoek aan de huisarts stevig bevestigd.

Een aantal zaken lag toen op mijn bordje: hoe vertelde ik het mijn ouders (en niet te vergeten mijn schoonvader...) en hoe gingen we het allemaal oplossen? Voor ons dus geen winter waarin we heerlijk onbezorgd van het schaatsen in het Zuiderpark konden genieten zoals in 1963, maar een koude winter van de harde realiteit. Terwijl ik allerlei mensen raadpleegde (zoals mijn neef en zijn vrouw in Ede, de legerpredikant van de Simon

Stevinkazerne en de kapitein van mijn opleiding) stelde ik het informeren van mijn pa uit. Ik wist dat hij teleurgesteld zou zijn, omdat hij zich voor mij een verdere studie na de dienstplicht had voorgesteld en niet een ultra-jeugdig vaderschap. Maar op een zaterdagmorgen stond hij plotseling voor de deur op de 1e etage van de Soestdijksekade, nadat hij zijn grijsgroene Daffodil voor de deur had

Er moest nog een andere hindernis genomen worden die zaterdag; mijn schoonvader moest nog worden geïnformeerd. Mij werd geadviseerd naar huis te gaan en terug te komen als schoonpa door mijn schoonmama en een tante rustig zou zijn geïnformeerd en de veronderstelde storm weer iets was gaan liggen. Nou, toen ik aan het eind van de middag langs kwam - overigens maakte mijn

actief waren) zou moeten gaan vertellen? Het eerste kon ik niet echt beantwoorden, het tweede moest ik nog over nadenken en het derde probleem zag ik niet als een wezenlijk probleem. Maar het paste wel in de tijdgeest: ongepland en ongetrouwd zwanger worden was anno 1964 in de eerste plaats een schande. Zeker voor mijn schoonvader.

Na een paar weken was ik eruit. Na een goed gesprek met de kapitein van de opleiding en advies van mijn Edese neef (die trouwens beroepsmilitair was) besloot ik Kort Verband Vrijwilliger (KVV'er) te worden. Voordelen waren onder andere een vast salaris en studiemogelijkheden. Omdat ik minderjarig was, moest mijn pa het vierjarig contract ondertekenen, hetgeen hij ten einde raad deed ("Met pijn in mijn hart", schreef hij in een apart briefje toen hij het contract terugstuurde naar Ede). Nog voor de start van het contract, lukte het ook nog eens om overplaatsing te krijgen van de cavalerie naar de verbindingdienst en naar de standplaats Den Haag. Met ingang van 1 juni 1964 werkte ik als sergeant in de beroemde bunker in Clingendael, het verbindingscentrum van de Landmacht. Op 5 juni zijn we getrouwd en op 8 oktober 1964 werd onze dochter geboren, negen maanden na de fabelachtige 1e januari, toen mijn ouders het plan hadden opgevat om even nieuwjaar te gaan wensen bij mijn tante en oom op de Troelstrakade. Een nieuwjaarswens met ingrijpende gevolgen. Ik werd jong zelfstandig en jong vader. Na een koude, maar spannende winter.

Ton van Rijswijk
avanrijswijk@kpnmail.nl

“Een aantal zaken lag toen op mijn bordje: hoe vertelde ik het mijn ouders en hoe gingen we het allemaal oplossen?”

geparkeerd en al dreigend naar boven had gekeken, zwaaiend met een enveloppe. In die enveloppe zat een brief die mijn radeloze schoonmoeder naar mijn adres in Ede had geschreven en waarin onomwonden beschreven was wat er 'loos was'. Mijn vader kwam verontwaardigd boven en vroeg waarom hij hier niet van op de hoogte was.

vriendin dit allemaal niet mee, want zij werkte toen nog bij een banketbakker op de Jan Luykenlaan - waren ook deze rapen gaar. Drie hoofdvragen bulderden door de huiskamer: hoe ik dit in vredesnaam in m'n hoofd had kunnen halen, welke oplossing ik hiervoor ging bedenken en hoe hij het aan het accordeonorkest (waarin pa en dochter beiden

Waar andere jongeren onbezorgd schaatsen in het Zuiderpark, zaten wij thuis te overpeinzen wat te doen... Foto: Dienst Stadsontwikkeling, collectie HGA

Mijn ervaringen als lid van een stembureau

In 1982 heb ik mij bij de gemeente aangemeld om te helpen bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten in Zuid-Holland.

Men voegt mij toe aan een stembureau in mijn eigen buurt, in Moerwijk. Het stembureau is samen met een ander stembureau geplaatst in een gymnastieklokaal van de school in de Beatrijsstraat.

Schoolgebouw in de Beatrijsstraat, waar in 1982 het stembureau gevestigd is in het gymnastieklokaal. Foto uit 1954, Dienst voor de Stadsontwikkeling, collectie HGA

De leden van het stembureau vertellen onderling over hun achtergrond. Een van hen zegt te werken bij Binnenlandse Zaken, zonder nadere aanduiding. Oh, de Binnenlandse Veiligheidsdienst, begrijp ik. Inderdaad, de man blijkt hoofd te zijn van het BVD-dienstwagenpark aan de Kennedylaan. Een van de vaste 'stemklanten' is voetballer Lex Schoenmaker. Op bezoek van de nonnen van het klooster aan de Erasmusweg mogen we ook bij elke verkiezing rekenen. Slager Goebel komt eveneens stemmen.

Een van de leden van het stembureau vraagt aan hem of zijn naam klinkt als Geubel (met de g uitgesproken als in 'girl'). Een weinig tactische vraag, vanwege de associatie met oorlogsmisdadiger Goebbels. Maar Goebel blijft rustig en zegt: "Nee, het is Goebel." (met een Hollandse g).

Bij het tellen van de stemmen blijken er veertien biljetten 'zoek'. De voorzitter van het stembureau wil deze omstandigheid op de een of andere manier verdonkeren en ik heb al besloten

Binnenhof, demonstratie bij de installatie van Hans Janmaat als kamerlid voor de Centruumpartij. Foto uit 1982, Jan Stegeman, collectie HGA

Troelstrakade, hoek Erasmusweg, klooster 'Mariaburcht' (Congregatie van de Liefdezusters van de H. Caroleus Borromeus. Foto uit 1953, Dienst voor de Stadsontwikkeling, collectie HGA

dit te signaleren bij de gemeente, tot ze alsnog opduiken. Op de dag van de verkiezingen voor de Gemeenteraad, 2 juni 1982, is het warm. Zó warm dat een kiezer slechts gekleed in bikini haar stem komt uitbrengen.

Tijdens de Europese verkiezingen van 1984 wil de voorzitter van het andere stembureau in het stemlokaal per se een hele voetbalwedstrijd op die avond zien. Hij besluit om al aan het eind van de middag de stemmen te tellen die tot dan zijn uitgebracht. Dat is tegen de regels. Echter, in een hoekje opent hij de stembus, haalt de stembiljetten eruit en telt ze, samen met een lid van zijn stembureau. Zo hoeft hij om 19.00 uur, na sluiting van het stemlokaal, alleen nog maar de stemmen van de laatste paar uur te tellen. Die telt hij op bij de stemmen die al geteld zijn... en klaar! Zo zorgt hij ervoor dat hij op tijd achter de buis zit.

Bij de raadsverkiezingen van 1986 word ik voorzitter van 'mijn' stembureau. Er komt een aantal luidruchtige Janmaat-aanhangers het gymnastieklokaal binnen. Waarschijnlijk heeft een van hen toen kans gezien om ongemerkt een stembiljet van de tafel mee te nemen, want bij het tellen blijkt er een stem te veel te zijn uitgebracht. We strepen die ene stem weg tegen de enige blanco stem die we tellen. Dit voorval is extra vervelend omdat er een klein verschil is tussen Janmaats partij en een restzetel voor - ik meen - de PvdA. Na hertelling van alle in Den Haag uitgebrachte stemmen blijft een miniem verschil over in het

Wim Kok tijdens de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer, eind jaren 80. Fotocollectie Anefo, Wikimedia Commons

nadeel van Janmaat. Het lucht me op dat die ene stem van 'ons' niet de doorslag heeft gegeven. Overigens heb ik nagedacht over een manier om het tellen van de stemmen te versnellen. Een handigere opstelling van tafels waarop de getelde stembiljetten worden gedeponereerd, is de oplossing. Dat scheelt wel een half uur.

Bij de afscheidsreceptie van Nationale ombudsman Rang in 1986 kom ik Wim Kok tegen, toen voorzitter van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer. Spontaan komt in me op om hem om aandacht te vragen voor de afwezigheid van jonge-

ren onder de kiezers. Dat is mij als stembureaulid herhaaldelijk opgevallen. Hij geeft mij het advies om mijn observatie aan de PvdA-fractie voor te leggen. Ik volg zijn advies op, maar op een reactie wacht ik nog steeds.

Het elke keer toenemende aantal stemmen voor Janmaat bevalt me allerm minst en ik geef me op voor lid van een stembureau in een andere buurt. Dat wordt in 1991 de Hollanderstraat. Later in dat jaar verhuis ik naar Haarlem en eindigt mijn stembureaulidmaatschap.

Koert Vrijhof
koertvrijhof@hotmail.com

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Fiat X1/9

Begin jaren zeventig kwamen er in Amerika verscherpte wetten op autobebiet en gingen ook Cabrio's in de ban, omdat die niet voldoende veiligheid boden aan het hoofd. Wilde je als autofabrikant toch aan de bak met een Cabrio, dan moest je daar met een veilig antwoord op komen en zo ontstonden de zogenaamde Targa-daken, waarbij je een tussenstuk uit het dak kon halen, maar dat er toch een soort rolbeugel bleef bestaan. En zo tekende Bertone als opvolger van de Fiat 850 Spider de X1/9.

Een toch wel heel bijzonder model met een aparte wigvorm, korte kont, spitse lange neus, wegklapbare koplampen, twee zitplaatsen, afneembare hardtop, opvallend vrolijke interieur- en exterieurkleuren met een zwarte sierlijst op de flanken. Heel opvallend en geweldig dat Fiat zo'n extravagant model durfde op te nemen in haar modellengamma. Het voorste gedeelte was zeer laag geprofileerd en vertoonde maximale

aerodynamische eigenschappen en om de luchtweerstand tot een minimum te beperken, was het voorste vlak geheel glad gehouden. Om deze strakke lijn niet te onderbreken, waren de koplampen wegklapbaar. Onder de bumper was een groot rooster geplaatst, waaronder de spoiler was aangebracht. Met bijzondere interesse heb ik destijds bij Fiat-dealer Swart bij het aflevercentrum in de Spaarwaterstraat dit model

staan bekijken. Het unieke was natuurlijk het hardtop dak dat in een handomdraai kon worden losgemaakt, afgenomen en opgeborgen kon worden in de voorste bagageruimte, waardoor er een elegante rol bar bleef staan inclusief de achterraut, dus geen windinslag van achteren. De motor, een krachtige 1300 cc met 73 pk was geplaatst vóór de achteras. Bereikbaarheid was natuurlijk wel een dingetje en het kon daardoor ook behoorlijk warm worden in de cockpit. Het interieur was ook zo lekker Italiaans wat design betrof. Mooie sportstoelen met een hoge rugleuning in een opvallend

streepdessin. Het stuur was echt supermooi ontworpen. Ik heb het al eens eerder gememoreerd dat eind jaren zeventig hoekigheid in het ontwerp mode was en dat zag je ook terug in het dashboard van de X1/9. Achter het stuur een grote rechthoek met daarin op vierkante wijze knopjes, meters en lampjes. Op het middenconsole vierkante ventilatieroosters en daaronder vierkant geplaatste tuimelschakelaars en schuiven voor de ventilatie. Versnellingspook met een luxe leerhoes omgeven. Achter de bestuurdersstoel zat de benzinetank, wat mij toch niet zo'n lekker veilig gevoel zou

geven, maar dat terzijde. Achter de passagiersstoel zat het reservewiel staand weggewerkt. Als je lichtsignalen wilde geven, dan ging dat via de mistlampen. De rest van het interieur zag er fraai en luxe verzorgd uit. Lekker Italiaans! Doordat fabrikanten in de verdere Cabrio-ontwikkeling verstevigde voorruitframes ontwikkelden met individuele rolbeugels achter de voorstoelen - zodat de hoofden van de inzittenden beschermd werden - kon bij veel merken de ontsierende rolbeugel met het daarmee samenhangende Targa-dak afgeschaft worden. In totaal zijn er in de zeventienjarige productieperiode zo'n 174.000 X1/9's gebouwd. Het merendeel is, zoals beoogd, in de Verenigde Staten verkocht. Het model is in 1994 opgevolgd door de Fiat Barchetta. Ook een bijzonder mooie Fiat. Tja, Italiaans hè.

John Vroom
johnvroom@planet.nl

HAAGSE KWESTIES

Geboorte van Amare op een bierviltje

Er gebeurt iets bijzonders in de stad. De gemeenteraad houdt voor het eerst in zijn bestaan een enquête. En dat is niet een opiniepeiling, maar een onderzoek. Te vergelijken met een parlementaire enquête, zoals het recente onderzoek van de Tweede Kamer naar de gaswinning in Groningen. Compleet met openbare verhoren onder ede.

Voorwerp van onderzoek is Amare, in de volksmond 'het cultuurpaleis' dat na vijftien jaar discussie en verzet in 2021 zijn deuren opende aan het Spui. In de tussentijd sneuvelden voorgaande plannen (Spuiforum, OCC), liep de bouw vertraging op en stegen de kosten met een dikke 25% van 177,4 tot 223,3 miljoen euro, zoals de Rekenkamer Den Haag in november 2020 in een diepgaand onderzoek becijferde. Ook lijden de bewoners (Nederlands Danstheater, het Residentie Orkest en het Koninklijk Conservatorium) een exploitatietekort van bijna drie miljoen euro per jaar. En dan laat ik in deze korte geschiedenis nog

buiten beschouwing dat a) ineens iedereen vocht voor behoud van het mislukte Spuiplein en b) niemand warmliep voor het tijdelijke onderdak aan de kust, het Zuiderstrandtheater. Maar nu dat laatste wordt ontmanteld om naar Oss te verhuizen, blijkt het ieders hart te hebben veroverd.

Gemeentelijk wapenarsenaal

Tot zover wat feiten - ik pretendeer allesbehalve compleet te zijn; ik hoop dat het rapport dat de enquêtecommissie voor de zomer wil opleveren dat wel zal zijn. Het is de raadsenquête die me boeit. Dit middel, het zwaarste dat een gemeenteraad kan inzetten om iets tot op de

bodem uit te zoeken, maakt vandaag op de dag af 21 jaar deel uit van het gemeentelijke wapenarsenaal. Flink wat gemeenten maakten er dan ook al gebruik van: naast Amsterdam, Rotterdam en nu dus Den Haag een lange lijst aan middelgrote gemeenten, variërend van Workum tot Terneuzen. Vaak zijn bouw drama's onderwerp. Grappig is de Haagse parallel met Deventer (2017) en Smallerland (2018), waar raadsenquêtes zijn gehouden naar plannen om verschillende culturele organisaties op één adres te vestigen.

In Den Haag zijn op 20 februari de openbare verhoren begonnen. Een hele stoet van 28 voormalige maar ook zittende burgemeesters, wethouders, ambtenaren, bouwers (als die tenminste komen) en prominente uit de culturele hoek neemt een voor een plaats in

het bankje om vragen van de enquêtecommissie te beantwoorden. Gaandeweg ontstaat zo een beeld. Nu de enquêtecommissie even een pauze van twee weken inlast, is het goed om alvast wat quotes op een rijtje te zetten.

Trots

Oud-wethouder cultuur Marjolein de Jong beet het spits af. "Amare is echt van en voor de stad. Ik ben er heel erg trots op", zei ze. Een dag later zei oud-burgemeester Jozias van Aartsen dat elke grote stad een cultureel hart nodig heeft en dat hij er desnoods voor zou zijn afgetreden. Voorman van de Haagse Stadspartij Joris

Wijsmuller, die in 2014 de rol van oppositieleider (tegen Spuiforum) verruilde voor die van verantwoordelijk wethouder, vindt dat we waar voor ons geld hebben gekregen. "Ik heb mijn nek uitgestoken en ik ben er apetrots op."

Spuiforum

Ik ben benieuwd wat er nog volgt. Maandag 20 maart begint de derde en laatste week openbare verhoren. Komt er een wending, ontknoping? Terwijl ik dit tik kijk ik naar een bierviltje uit een lang vervlogen tijd. Erop een luchtkasteel dat nooit verrees. Spuiforum. Ik probeer de link, maar die werkt niet meer. Maar levert toch wat op: het Spuiforum blijkt het meest populaire 'nooit gebouwde gebouw' van Den Haag te zijn! En ineens zie ik heel duidelijk een rode draad, die Spuiforum, Spuiplein, Zuiderstrandtheater en Amare verbindt. De Haagse haat-liefdeverhouding met zijn culturele hart.

Idee voor een Haagse kwestie?

Mail naar Milja de Zwart: haagsekwesties@dehaagsetijden.nl

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

NU tijdelijk bij abonnement 2 kaartjes (t.w.v. €32,-) cadeau *Zondagochtend-concert*

The Forevery Brothers zondag 12 maart in World Forum Theater in Den Haag *Tribute to the Everly Brothers*

The ForEverly Brothers nemen u graag mee op een reis door alle hits van The Everly Brothers. Zij nemen u mee naar Memory Lane langs Bye Bye Love, Wake Up Little Suzie, All I Have To Do Is Dream, (Til) I Kissed You en heel veel andere bekende nummers van het duo. Zangers Harold Verwoert en Marcel Hufnagel zijn "The ForEverly Brothers". Beiden zijn al van jongs af aan bekend met het repertoire en hebben de handen ineengeslagen om samen met hun muzikanten een tribute show te verzorgen die de muziek van deze fantastische Everly Brothers levend zouden houden voor een nieuwe generatie met veel respect naar het origineel.

JA, ik neem een abonnement of geef er een cadeau en ontvang iedere 14 dagen de krant in de brievenbus. Ik maak het bedrag over op NL08 RABO 0129 9222 93 t.n.v. Brückel Reclame BV.

Stuur de bon in een gefrankeerde envelop naar: De Haagse Tijden, Laan van Meerdervoort 174, 2517 BH Den Haag of via www.dehaagsetijden.nl/abonnement

Naam ontvanger: _____

Straat + huisnr.: _____

Postcode + Woonplaats: _____

E-mailadres: _____

☐ Halfjaarabonnement Nederland € 40,00

☐ Jaarabonnement Nederland € 75,00

☐ Jaarabonnement buitenland € 95,00

Deze actie is alleen geldig voor abonnementen afgesloten tot 10 maart 2023. OP = OP

Opera Ballet van Vlaanderen in Amare Den Haag Dans en livemuziek: een gouden combinatie

In de double bill *Tempus Fugit/FUTUR PROCHE* is een speciale rol weggelegd voor muziek. *Tempus Fugit* is een stemmige, haast weemoedige choreografie op muziek van Bach en *FUTUR PROCHE* knalt van het toneel af met ritmische hedendaagse clavecimbelmuziek.

©Filip Van Roe

Bloemenregen met Bachmuziek

In *Tempus Fugit* van Johan Inger danst het Ballet van Vlaanderen op een kaal podium dat letterlijk wordt opgefleurd door een regen van metalen bloemen. De dansers wervelen in kleurige kostuums tussen de bloemen door en verbeelden de voortdurende aantrekkings- en afstotingskracht tussen twee of meerdere mensen. En dat alles op de louterende muziek van Bach, live gespeeld door de uitmuntende concertpianiste Albina Skvirskaya.

Kicken op verkwikkende klavecimbelmuziek

Choreograaf Jan Martens vindt inspiratie in het eeuwenoude klavecimbel. Hij zet klavecijniste Goska Isphording in het midden van een meterslange parkbank op het toneel. Zijn dansers druppelen één voor één binnen en chillen met elkaar, het is een kleurrijke groep. Als de muziek start, wordt elke noot omgezet in beweging, de dansers worden meegezogen in de muziek. De razendsnelle vingers van Isphording zorgen voor machtige ritmische muziekgolven.

Wanneer & waar: Amare, Den Haag op di 21 maart, aanvang 20:15 uur
Tickets: amare.nl | holland-dance.com

Friday Night Jazz

Op vrijdagavond 10 maart vindt in het The Hague Marriott Hotel een nieuwe editie van *Friday Night Jazz* plaats met een optreden van jazz-zangeres Luca Warner, begeleid door klarinettist Davide Sgarra en het vaste Friday Night Jazz-trio, bestaande uit pianist Rob van Bavel, bassist Frans van Geest en drummer Hans Braber. Luca Warner beschouwt zichzelf als stemkunstenaar, die met een frisse en onbevangen blik de jazz benadert. Zij brengt een mengeling van muziekstijlen ten gehore met de nadruk op jazz. Dit concert wordt georganiseerd door de Stichting Jazz at the Club in samenwerking met Podium De Nieuwe Kamer en het The Hague Marriott Hotel.

Wanneer & waar: vr 10 mrt, 20.30u, The Hague Marriott Hotel, Johan de Wittlaan 30
Meer info via thehaguemarriott.com

De vrouwen van het Mauritshuis

Waarom kennen we zo weinig vrouwelijke kunstenaars uit de 17e eeuw? Waren ze er niet? (Jawel.) Hadden ze geen talent? (Jawel.) Waren ze niet beroemd genoeg? (Jawel.) Er waren vrouwelijke kunstenaars die hofschilder waren. Er waren vrouwelijke kunstenaars van wie de schilderijen bij vorsten aan de muur hingen. Er waren vrouwelijke kunstenaars die hun schilderijen voor 1000 gulden verkochten (ter vergelijking: Rembrandt ontving gemiddeld 500 gulden voor een schilderij). Hoe kan het dan dat we vandaag de dag bijna geen 17e-eeuwse kunstenaressen kennen? Dat komt vooral door de maatschappelijke omstandigheden waar vrouwen mee te maken hadden. Het was eigenlijk niet de bedoeling dat zij kunstenaar werden. En dus moesten vrouwen nogal wat obstakels overwinnen, waar mannen helemaal geen last van hadden. Daarom zijn er veel meer mannelijke kunstenaars dan vrouwelijke. Op Internationale Vrouwendag zet het Mauritshuis de schijnwerper op vrouwen die het lukte zich naar de top van de 17e-eeuwse kunstwereld te schilderen. Tijdens de gratis rondleidingen en lezingen krijg je een kijkje in de dagelijkse praktijk van sterren als Clara Peeters, Michaelina Wautier, Judith Leyster en anderen.

Wanneer & waar: woe 8 & zo 12 mrt, Mauritshuis, Plein 29
Meer info via mauritshuis.nl

Marcello en Els (W)eten Wat Lekker Is

LEO'S International Flavors

Ook een rood-wit-blauwe vlag
LEO'S International Flavors is het restaurant van het Leonardo Royal Hotel Den Haag Promenade. Het ligt aan de Van Stolkweg in een mooi rustig stukje van den Haag, bij de Waterpartij. In de zomer laten wij - en niet alleen wij - onze hond er regelmatig zwemmen. We worden ontvangen door de super vriendelijke en charmante gastheer Nicola. Nicola werkt er al 25 jaar en geniet overduidelijk van zijn taak! Hij legt ons uit dat International Flavors de lading dekt, de gerechten op de kaart komen echt vanuit de hele wereld. Op de kaart vertelt een vlaggetje uit welk land het gerecht oorspronkelijk komt. We zien vlaggetjes uit o.a. Italië, Zweden, Japan, USA, Thailand, Israël en natuurlijk ook gewoon een rood-wit-blauwe vlag. We hebben van de chef het recept gekregen om zijn Koreaanse sticky chicken te maken. Lekker, goed te doen en glutenvrij!

Ingrediënten (bijna alles is te koop bij de oosterse supermarkt)

Koreaanse sticky siroop
100 gram ahornsiroop
200 gram bruine basterdsuiker
150 gram glutenvrije sojasaus
50 gram sesamolie
4 teentjes knoflook

Noedels
660 gram rijstnoedels
20 gram zwarte sesam
20 gram sesamwit
50 gram sesamolie
80 gram glutenvrije sojasaus
80 gram glutenvrije oestersaus
50 gram gembersiroop

Kippendij
50 gram sojameel
50 gram aardappelzetmeel
50 gram rijstmeel
500 gram kippendijfilet in kleine blokjes

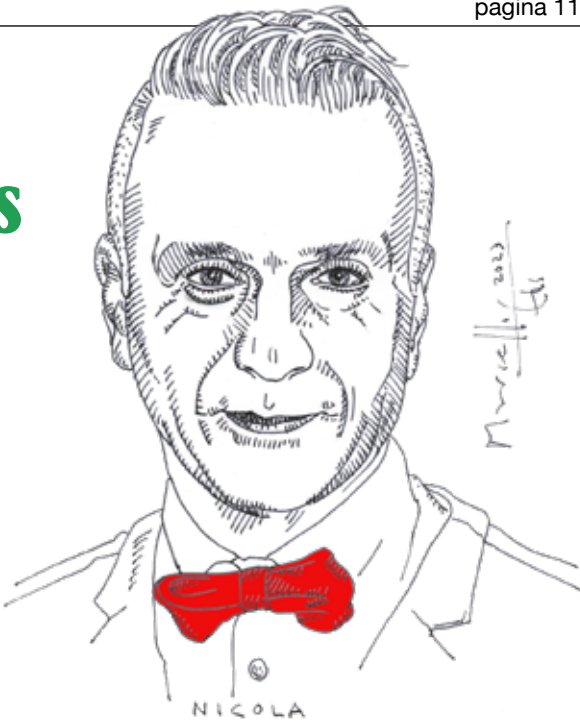
Bereiding
Koreaanse sticky siroop
Mix alle ingrediënten door elkaar, breng aan de kook en laat even trekken. Mix vervolgens alles goed door met staafmixer, zeef en zet apart voor later gebruik.

Kippendij
Maak de kippendij schoon en controleer op kleine stukjes bot en andere onregelmatigheden. Snij de kippendij in blokjes van ongeveer 1 bij 1 cm.

Meng alle soorten meel en paneer de stukjes kip. Zet apart voor later gebruik.

Noedels
Week de rijstnoedels 15 minuten in koud water en kook ze vervolgens 2 minuten in ruim kokend water. Giet af en meng de rijstnoedels met de rest van de ingrediënten.

Kip
Bak de stukjes kip ongeveer 3-4 minuut op 180 graden of tot ze mooi goudbruin zijn. Verwarm een beetje sticky siroop in een pan tot het begint te bruisen. Voeg de kippendij toe aan de siroop en roer goed door, zodat de kip helemaal bedekt is met de siroop (let op, de siroop is heet, pas op met roeren). Naar

smaak kan je sesamzaadjes en lente-uitjes toevoegen.

Serveer kip op de lauwwarme noedelsalade en geniet ervan!

Op een rijtje
LEO'S International Flavors
Van Stolkweg 1, Den Haag
070 351 17 28
info.denhaag@leosinternationalflavors.nl

Shared dining gerechtjes v.a. € 9
4 gangen wereldreis € 40
Classics (salades, burgers)v.a. € 15
Drankjes + Gewoon

Advertorial

Overwaarde verzilveren zonder te verkopen

Wilt u profiteren van de overwaarde van uw woning, maar niet verhuizen? Bas van Dijck van Zilverleven legt uit hoe u de overwaarde verzilvert zonder uw huis te verkopen.

Om de overwaarde te verzilveren zonder uw woning te verkopen, sluit u een nieuwe hypotheek af voor een bepaald bedrag. Op deze manier kunt u tot maximaal 60 procent van de overwaarde van uw huis verzilveren. U kunt het vrijgekomen kapitaal onder meer gebruiken om uw AOW of pensioen aan te vullen. Het bedrag is vrij te

besteden: niet alleen voor uzelf, maar bijvoorbeeld ook voor uw kinderen of kleinkinderen. Overwaarde verzilveren is veilig, verantwoord en vaak al mogelijk vanaf 60 jaar.

Overwaarde verzilveren
Er zijn drie manieren waarop u het verzilverde bedrag ontvangt. U kunt ze ook combineren.

Manier 1: de hypotheekverstrekker stort het bedrag in één keer op uw rekening, waarna u het vrij kunt besteden. Bijvoorbeeld om uw huis levensbestendig te maken of te verduurzamen.

Manier 2: u ontvangt het bedrag in de vorm van een periodieke (bijvoorbeeld maandelijks) aanvulling op het inkomen.

Manier 3: het bedrag wordt gebruikt om uw huidige hypotheek af te lossen, zodat u daar

Bas van Dijck

niets meer aan hoeft te betalen en per maand meer overhoudt.

Onafhankelijk advies
Zilverleven is een onafhankelijk financieel adviesbureau speciaal voor mensen vanaf 60 jaar die de overwaarde van hun woning willen verzilveren. Het bedrijf is opgericht door Bas van Dijck, ondernemer en taxateur met

ruim twintig jaar ervaring in de vastgoedbranche. Zilverleven heeft geen afspraken met hypotheekverstrekkers en is volledig onafhankelijk.

Meer weten?
Neem contact op voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek. Bel 070-392 51 35 of kijk op www.zilverleven.nl.

Voorbeeld 1 Man (69) en vrouw (67) Woning: € 320.000 Hypotheek: € 55.000 Overwaarde: € 265.000 Ze verzilveren een deel van hun overwaarde en kunnen kiezen tussen: • eenmalige opname van € 55.000 (bijvoorbeeld voor aflossen huidige hypotheek) • 10 jaar lang een uitkering van € 500 per maand	Voorbeeld 2 Vrouw (75) Woning: € 440.000 Hypotheek: € 80.000 Overwaarde: € 360.000 Ze verzilvert een deel van de overwaarde en kan daarmee: • haar hypotheek aflossen, • kiezen voor een eenmalige opname van € 100.000, of • 10 jaar lang een uitkering van € 1.040 per maand	Voorbeeld 3 Man (68) en vrouw (72) Woning: € 690.000 Hypotheek: € 170.000 Overwaarde: € 520.000 Ze verzilveren een deel van de overwaarde en kunnen kiezen tussen: • eenmalige opname van € 97.000 • 15 jaar lang een uitkering van € 760 per maand
---	---	--

AUTO HOUTWIJK
sterk in elk merk

45 KM

Crossover stapt wel héél gemakkelijk in en uit

Maak een proefrit:
070 - 329 70 51
Showroom & verkoop:
Zichtenburglaan 76-82

 www.autohoutwijk.nl

De mooiste kasten op maat gemaakt
#WijHelpen

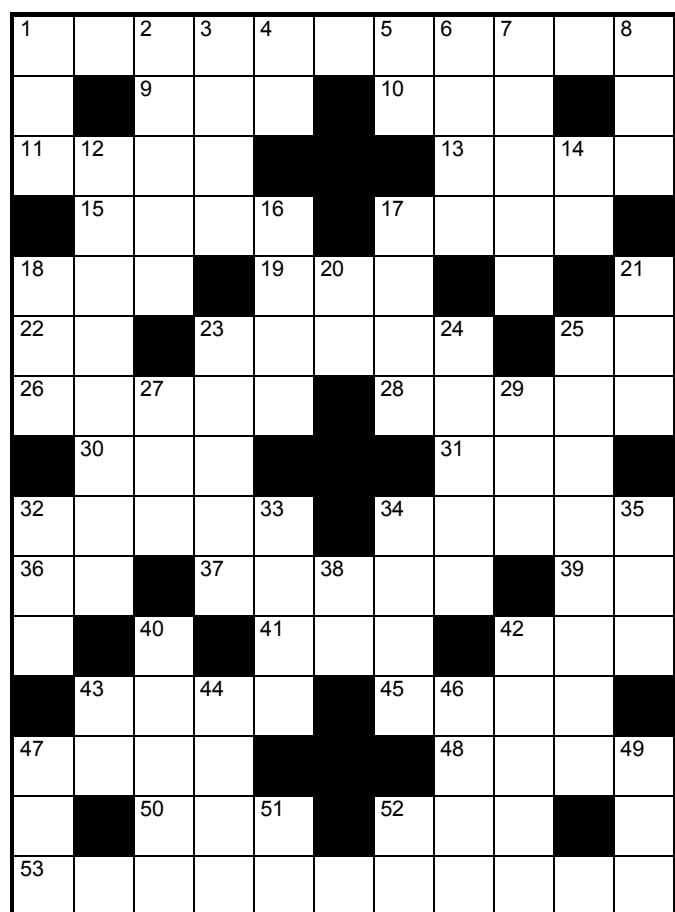
20 JAAR GARANTIE

Bezoek onze showroom

- Een Droomkast zoals jij hem wilt hebben
- Perfect op maat, altijd passend
- Kies je eigen Style en Kleur
- Bij ons ben jij de Ontwerper
- Meet & Montage Service

WWW.HOUTWINKELZAAG.NL | Laan van Meerdervoort 258 | 070-3452700

1 KRUISWOORDPUZZEL

Horizontaal

1 ontheffing 9 drinkbakje 10 dochter van Cadmus 11 vogel
13 schop 15 Ned. omroep 17 opschik 18 kostuum 19 schil
22 oude lengtemaat 23 deel v.d. voet 25 lidwoord
26 cowboyfeest 28 pl. in Duitsland 30 vrijgevig 31 elektrisch
geladen deeltje 32 voedingsstof 34 molentrichter 36 per
expresse 37 intens genoeg 39 boksterm 41 dik en zwaar
42 vochtig 43 binnenste van beenderen 45 bijbelse figuur
47 voormalige Italiaanse munt 48 selderij 50 politieke partij
52 omslag 53 Europees land.

Verticaal

1 deel v.d. week 2 hartige hap 3 pokerterm 4 Europees Parlement
5 silicium 6 tegen 7 schaakstuk 8 ivoor 12 overeenkomst
14 slee 16 Ned. omroep 17 ar 18 via 20 water in Friesland
21 heidemeertje 23 tierig 24 hofmakerij 25 pl. in Overijssel
27 zet 29 gesloten 32 pl. in Gelderland 33 nakomeling
34 ambtsgewaad 35 insect 38 numero 40 bedankt 42 leersoort
43 mijns inziens 44 toespraak 46 overeenkomst 47 brandstof
49 plechtige gelofte 51 aankomend 52 met name.

5 33 28 35 39 12 51 26 13

Puzzels

Mocht u de oplossingen weten van deze puzzels, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store!
U kunt de oplossingen tot donderdag 16 maart 2023 mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl

Wij feliciteren de winnaar van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store. De CD van The Clarks-Medleys gaat naar: Rosita Arnts-Boer te Voorburg
Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

Oplossingen vorige editie:
Kruiswoordpuzzel: Schaatsen
Sudoku: 8

Win 10 onderzetters gemaakt van echte vinylplaten
Deze onderzetters zijn gemaakt van authentieke LP's waardoor er minder afval is voor het milieu. t.w.v. € 14,99. Wij geven maar liefst drie van deze sets weg!
Verkrijgbaar bij de Fifties Store, www.fiftiesstore.nl.
Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag - 070 3585810

2 WOORDZOEKER

H K R E G A R D S A A K
M A L E N T E A B T G E
R A V A G E I B E R R A
N Z A E N S P R O N G M
E O A Z N E A E W L D R
D T S A N B P T A L G O
N O S E A E T A C R P W
O F W R N I E W H U L G
R G I I E R L D T C A N
G E C P N V I U E H S I
F N H S C H O O N E M R
A R T N E C T K W A A D

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Afgronden
Baret
Centra
Eenzaam
Ernst
Fotozaak
Globe
Gluhwein
Groep

Haven
Kasdrager
Koudwaterbad
Kwaad
Lente
Overste
Plasma
Ravage
Reaal

Ringworm
Ruche
Schapen
Schoon
Spirea
Sprong
Toiletpapier
Wachten
Wicht

3 SUDOKU

				6			2	
		8						
		9		3	5	4		7
		7						
3			6			7		
	4			2		9		
	5				4			6
	9	1					5	2
					8	1		

	1			8				3
5					4		6	
				7		2		
	6	8						
2					3	8	7	
		1		5			4	
3		7	4					9
6								
			9			6		

Profiteer bij de grootste naaimachinespeciaalzaak van Nederland

Pfaff ambition 610

- Origineel IDT systeem (ingebouwd boven transport)
- LCD scherm
- 110 steken incl knoopsgaten en siersteken
- Groot naairuimte
- Snelheidsregelaar

Nieuw bij Nottet: Naaicafé

- Neem jouw project mee en maak gebruik van onze hulp bij patroon aanpassen, hulp bij bijv. blinde rits inzetten.
- Iedere vrijdagmiddag van 14.00 - 16.00 uur
 - Voor 2 uur € 12,50 per keer
 - Of koop een strippenkaart van 10 lessen voor € 112,50 (1 les gratis)
 - Consumenten kunnen gebruik maken van onze machines

NOTTET
naaimodecentrum

Westeinde 83-95 | Den Haag
070-346 30 00 | Maandag gesloten

P Bezoekers parkeren gratis op eigen parking aan het Westeinde nummer 191